

“La desigualtat social és una herència de l’apartheid”

Zwelinzima Vavi

Zwelinzima Vavi (Hanover, Sud-àfrica, 1962) és el secretari general de la Confederació de Sindicats de Sud-àfrica (Cosatu). Tot i que ha donat suport al president Zuma, és el principal opositor quan es tracta de criticar les desigualtats que es viuen al país.

Sovint heu dit que Sud-àfrica és “una bomba de rellotgeria”. Què voleu dir, exactament?

—Vull dir que tenim uns percentatges de pobresa, de desocupació i de manca de serveis bàsics, sobretot entre la gent jove, insostenibles. A mesura que tota aquesta gent es desmoralitza i es desespera, veient que no tenen cap perspectiva d’assolir una certa prosperitat, seguretat i respecte per a ells mateixos, les relacions socials es van tornant més i més perilloses. Senzillament, aquest és un problema que no ens podem permetre el luxe de no resoldre. Faig meves les paraules del director general de l’Organització

Internacional del Treball (OIT), Juan Somavia, que recentment va demanar que s’esmerçés a reduir la desocupació la mateixa energia i els mateixos recursos que s’han dedicat a rescatar els bancs.

—**De quina manera pot explotar aquesta bomba?**

—D’alguna manera ja explota cada dia, com ho mostra la gravetat de la delinqüència al nostre país, juntament amb més mals socials, com ara el deteriorament dels valors familiars, l’alcoholisme, la violència sexual o l’expansió de la sida. Són conseqüències d’aquesta desesperació, sobretot de molta gent jove, que es troba plena d’energia però no sols no té feina, sinó que tampoc no té la

qualificació necessària per a trobar-ne, a causa d’un sistema educatiu desastrós.

—**Sud-àfrica és un país molt ric, que durant anys ha tingut un creixement continuat del PIB i una economia diversificada i inserida en el món global. Com és que això no s’ha traduït en una millor igualtat social?**

—Naturalment, una part important de la culpa de la desigualtat social és l’herència de l’apartheid i el seu projecte d’acumulació de capital tan brutal. Si es desglossen les estadístiques socials per grups racials s’observa com els negres s’enduen la pitjor part, els mestissos van darrere, els indis després i finalment els blancs gaudeixen d’uns nivells socioeconòmics comparables a les economies avançades. Aquesta mateixa era l’estratificació social i racial del règim segregacionista.

—**Però l’apartheid es va acabar fa setze anys i durant aquest temps el Congrés Nacional Africà (ANC) ha estat al govern...**

—El problema és que a partir del 1996 el govern de l’ANC va abraçar completament i de forma acrítica les polítiques

neoliberals: va prioritzar l'estabilitat macroeconòmica per sobre la industrialització i adoptà unes polítiques fiscals i econòmiques del primer món, tot ignorant el fet que nosaltres som una nació en via de desenvolupament amb un alt índex de desocupació, pobresa i desigualtat.

—**Precisament per aquestes polítiques, l'organització sindical que encapçaleu va enfrontar-se a l'anterior president, Thabo Mbeki, i va prestar suport a la candidatura de l'actual, Jacob Zuma...**

—No va ser sols un suport a una persona o una altra, sinó que al congrés de l'ANC, que es va fer el 2007 a Polokwane, s'hi van aprovar tot de resolucions que significaven un tomb en les polítiques adoptades fins llavors en benefici dels pobres i la classe treballadora.

—**S'acaba de complir un any de les eleccions que van portar Zuma a la presidència. Quina valoració en feu, d'aquest primer any?**

—Les coses, en un any, han canviat molt a tot el món. En aquell moment semblava que el neoliberalisme havia quedat totalment desacreditat amb l'explosió de la crisi econòmica i, en canvi, ara veiem com l'FMI n'ha sortit enfortit i molts països han decidit de seguir les mateixes polítiques d'abans. Al mateix temps la crisi internacional ens ha colpejat durament i s'han perdut centenars de milers de llocs de feina. No ha estat un any fàcil. Per a nosaltres no s'avança tan de pressa com voldríem, però hem de reconèixer que es fan coses positives, per exemple l'IPAP2, un ambiciós pla d'inversions industrials proposat pel Ministeri de Comerç i Indústria i que creiem que va en la línia correcta.

—**Però fa unes quantes setmanes, arran de la presentació parlamentària del nou pressupost, la Cosatu va ser molt crítica amb el govern. Fins i tot, el va acusar de no complir les promeses de canvi...**

—Sabem que hi ha tendències neoliberals molt fortes dins el govern i que haurem de lluitar perquè es portin a terme les polítiques que haurien de beneficiar els més pobres i els treballadors. Però lluitar mai no ens ha espantat. Fa més de 25 anys que la Cosatu lluita pels drets dels treballadors. Ho hem fet en circumstàncies molt més desfavorables i ho continuarem fent sempre.

DAVID HARRISON

“La nostra aliança amb l'ANC, malgrat totes les dificultats, és estratègica i es mantindrà. Pressionarem el govern tant com calgui, però no farem malbé 25 anys de moviment d'alliberament”

—**Si el president Zuma no compleix les seves promeses, la Cosatu i el Partit Comunista presentaran candidats propis a les eleccions?**

—No. La nostra aliança amb l'ANC, malgrat totes les dificultats, és estratègica i es mantindrà. Creiem que l'ANC es pot transformar. Durant el mandat de Mbeki ja es va dir que havíem de presentar els nostres candidats, però vam preferir substituir-lo com a candidat de l'ANC i ens en sortírem. Pressionarem el govern tant com calgui, però no farem malbé 25 anys de moviment d'alliberament.

—**Un altre punt que preocupa especialment els sud-africans és la corrupció. Què creieu que s'ha de fer per reduir-ne els nivells?**

—Òbviament, hi ha hagut casos greus de corrupció. Nosaltres defensem que s'investiguin i que els culpables siguin castigats. Però s'ha difós a molts mitjans de comunicació la sensació que tots els polítics són corruptes. No és cert. La majoria de membres de l'ANC són a la política sense cap benefici personal. De totes maneres, al marge de les actuacions fiscals que s'hagin de dur a terme, el fet més perillós és que es va instal·lant una cultura de la mansió, de la piscina i del cotxe de luxe; una cultura que és portadora d'una gran corrupció. Hem de fer un esforç molt gran per canviar aquests valors si volem realment reduir les temptacions que presenta la corrupció.

—**Heu dit que preferíeu que hi hagués més feina que no pas que s'organitzés el mundial de futbol. Com valoreu l'aportació de la copa del Món al desenvolupament de Sud-àfrica?**

—Nosaltres som els defensors més grans de la celebració del mundial i els primers fans dels *Bafana Bafana* [selecció sud-africana], però això no vol dir que no puguem criticar certes coses que s'han fet malament. Creiem que el mundial ha de servir per a generar ocupació de qualitat al nostre país, però la Federació de Futbol ha encarregat les samarretes oficials a una empresa xinesa en què els treballadors són en règim de semiesclavatge, mentre aquí la indústria tèxtil nacional es troba en una greu crisi. I aquesta crítica no la fem només nosaltres, sinó que també la fan els empresaris tèxtils. En aquest sentit, també creiem que algunes normes de la FIFA sobre expulsió del comerç ambulat a les portes del estadi o control dels drets d'imatge del mundial són molt dures i s'haurien de revisar. Però això no vol dir que siguem contraris al mundial.

—**Però, per a molts analistes polítics i alguns membres del govern, l'onada de vagues recents sí que podrien afectar la celebració del mundial.**

—Pel fet que es disputi un mundial els treballadors no aturaran les seves reivindicacions. Per exemple, la vaga dels ferroviaris. Quin sou cobren? Quin sou cobren els directius d'una empresa que és pública? Nosaltres donarem sempre suport als treballadors i, de fet, a final d'any començarem una campanya per a reclamar un augment dels salaris que permetin de viure a una escala mai vista en aquest país.

*Joan Canela i Barrull
Johannesburg (Sud-àfrica)*